728436

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 1.

Költ Bétsben, Sz. Jakab Havának (Júliusnak) 3-dik napján 1798-dik Eſztendőben.

Olaſz-Orſzágból

nevezetessenn a' Cisalpina Respublikából némelly ſzavahihetö Útazók érkeztek viſzſza mostanság Bétsbe. Ezek egyenlőenn bizonyítják, hogy a' Néhai Auſztriai Lombárdia' Lakosinak leg-nagyobb réſze, tsak kéntelenségből Republikánus. A' 3 ſzínü bokrétát viselik ugyan, minthogy tartoznak véle: de midön magokban vagynak, le veſzik azt, 's meg-köpik.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.436

Bajos Szabadság is valójában a' Frantziák által fundáltt új Respublikák szabadsága: mert a' mellett, hogy szabad Respublikáknak nevezik Ezek magokat: kentelenek fő Törvényül esmérni egy más (t. i. a' Frantzia) Respublikanak akaratját: melly akaratot követni feletté nehéz: mivel nem is lehet azt leg-többször tudni, még Azoknak is, a' kik talán nagyon kívánnák tudni, a' mostani környülállásaikhoz képest. Uj példáink vagynak erre a' többek között, a' már tud a lévő Helvétziai es Bataviai történetekbenn is. Ochs és Huber Helvétziai Polgárok t. i. a' Fr. Direktóriumnak nagy eszközeivé tették vala magokat Hazájok' revolútziónizálásábann: bizonyossan tehát nem akartak vólna későbbre is véteni az említett Direktórium' akaratja ellen. Ezen akarat' leg-tsalhatatlanabb Orákulumanak (Kinyilatkoztatójának) nézték a' nállok Fr. Követséget viselett Mengaud Polgár: de éppen az által, a' nagy nevű Ochs Polgár, el veszté — *mint írtuk* — a' Fr. Direktórium' bizodalmát; Huber is dorgaló-intést kapott közönségessenn a' Páris'i Direktórialis Újságbann; maga Mengaud Követ pedig visszza-hívattatott Párisba, a' hol már most a' Direktórium gratziájából ki esve, sok kedvetlenségek között tölti magános napjait. — A' Hágai Direktóriumnak 3 hatalmas Tagjai: *van Langen*; *Vreede*; és *Wybo Kynje*,

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.436

a' vélek tartott Törvényhozó gyűlési feles számú Tagokkal, es sok más elökelő Polgárokkal egygyütt, mit gondolhattak egyebet, hanem hogy a' Fr. Direktórium' akaratját telyesítik ök a' magok republikánusi erösködéseik, sőt kegyetlenkedéseik által, mellyeket a' Fr. Követnek Delacroix Polgárnak társaságábann és baráttságos megegygyezésével követtek el. Azonbann Daendels Generális, a' Fr. Direktórium' parantsolatjából el fogatta *van Langen* Direktórt; *Vreedet*, és *Wybo-Fynjet* is el fogatta vólna: de Ezek el illantottak. Meg-árestáltatta *Fokker* és *Wildrik* Direktorokat is: de mivel Ezek, soha se' értettek egygyet a' más 3 Kollégáikkal: ismet szabadon botsáttatta őket. El fogatott ellenben mindeneket, valakik a' Robespierkedő részhez tartoztak: (mert a' Robespierkedés tulajdoníttatik nékiek vétkül); 's magát Delacroix Polgárt, Katona-'Strazsa által kísértette a' szállására.

Olasz-Országi Tudósítások.

A' Pedemontziumi Pártosok és a' Szárdiniai Király' Katonái között folyó hadról, következendő érelmű Tudósítás indúlt Genuaból Jún. 9-dikénn:

„ A' Pártosoknak fő-menedékhelyek vólt Carosio. Ennek vídékénn minekutánna sok ízbenn viszsza-vertek vólna őket a' Királyi Katonák: vegtére Carosiót is el

vették tőllök Jún. 5-dikénn, egy kemény viadal utánn. Nem látvánn e' szerént a' Pártosok más módot magok óltalmazásábann, a' Genuai földre vonták által magokat Gavi Vára' ágyúi alá: de parantsolatot vettek a' Várból, hogy távoznának el onnét. El is kezdettek vala már távozni: de midőn még a' Ligúriai (Genuai) földönn lettek vólna: meg-támadtattak a' Királyi Katonák által. A' Várból tehát mindjárt jel adatott, hogy a' viadalt szakaszszák félbe az ellenségeskedő Felek, 's meg ne sértsék tovább a' Genuai föld neutrálitássát, az azonn folytatandó hadakozássok által. Félbe is szakasztották ugyan ekkor a' hartzot; hanem még az utánn is estek több rendbéli tsaták közöttök a' Ligúriai földön; 's ott maradott még továbbra is mind a' két Fél. Egy tsomó Katonái a' Szárdiniai Királynak, tüzet adtak Jún. 9-dikénn a' Ligúriai Paraszstokra: de Gaviból is repültek a' golyóbisok azonnal a' nevezett Katonaság ellen. Voltaggionál is jöttek által a' Ligúriai földre, egynehány Szakaszszai a' Szárd. Kir. Katonaságnak, 's midőn meg intette vólna őket az ott kommandírozó Ligúriai Tiszt; azt felelték, hogy ő nékiek nem tzéljok meg-sérteni a' Genuai föld' neutrálitássát; hanem, tsupánn a' Pártosokat akarják a' Szárdiniai Király' Birodalmának minden részeiből ki-irtani. A' Pártosok azonban, még később Tudósítá-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.436

ok szerént is Gavi' falai alatt tartózkodtak; de a' Szárdiniai Király' Seregosztállyai is ellenben, mind Novinál, mind Gavinál, mind Voltaggionál, naponként szaporodtak, és némelly szakaszokat magok közzül, Loanóhoz és Oneigliához is küldöttek.

A' Ligúriai Direktórium, két rendbéli, úgymint 6-dik és 7-dik Júniusi írásaira, a' Törvényhozó-gyülésnek mind két Tanáttsai meg-határozták. 1.) Hogy a' Direktórium, minden hatalmában lévő eszközöket vegyen elő, mellyek által meglehessen gátolni a' Respublika' meg sértődését, és a' Genuai Nép' tsendességének 's bátorságának egy idegen Hatalmasság által való meg háboríttatását. 2.) Egy Hirdetményt kell ki-adni a' Ligúriai Respublikának a' Turini Udvarral való politika relatziói felől. 3.) Hogy a' Direktórium, haladék nélkül meg szabadíthassa a' Ligúriai földet, az azonn ellenségeskedést folytató Pedemontziumi Pártosoktól és Katonáktól: e' végre, 500 ezer líver költséget kell adni a' Direktorok' kezébe.

Vévénn a' Ligúriai Direktórium, a' Törvényhozó-Tanáts Végzéseit; azonnal Kurírokat indított Turinba 's Pári'sba; és minden Katonákat, a' kiknek jelenléte el múlhatatlanúl szükséges nem vólt Genuábann a' szélekre rendelt. Jún. 6-dikánn, 1500 főből álló részszerént önként vállalkozott, részszerént reguláris Katonák indúltak Ga-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.436

vi felé, kiket más nap ismét más feles számú Osztály követett; Voltaggio felé pedig Jún. 8-dikánn 800 fegyveres ember indúlt.

Genuát siettséggel oda hagyta, az ott Frantzia Követséget viseltt *Sotin* Polgár. (A' Pári'si Tudósítások szerént el hívattatott onnét Sotin a' Direktórium által, még pedig azért, mivel a' Ligúriai Elöljárókat, a' Pedemontziumi Pártosoknak partfogására igyekezett hajtani, a' Frantzia Direktórium' czélja ellen. — Genuában a' Frantzia Követség Helyttartójává nevezte a' Direktórium, *Belleville* Polgárt, a' ki ugyan tsak Konzul vólt eddig is Genuábann.)

(Carosio, melly a' Szárdiniai Királyé, Gavi, és Voltaggio között fekszik a' Ligúriai földönn, éppen azonn Ország útja mellett, a' mely, viszen Genuából Mediolánumba.)

Rómába, még az újjabb Tudósítások szerént is mindég fórr a' Fr. Katonaság; de egy része annak tsak ki piheni magát, 's mindjárt tovább folytatja útját Civitavecchia felé.

Nápolybann, az új Fr. Követ Garat Polgár, Máj. 9 dikénn vólt bé-köszöntö audientziánn a' Királynénál, az elött való nap pedig a' Királynál. Pári'sból azonbann azt írják, hogy viszsza-tér oda Nápolyból Garat Polgár, 's helyébe küldödik Nápolyi Követnek St. Michel-Lacombe, a' ki mel-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.436

lett Követtség-Szekretáriusságot fog viselni, az eddigvaló Waatlandi Fr. Minister Mangourit Polgár.

Cisalpina Respublika: „A' Frantzia és a' Cisalpina Respublikák között, mind az egymás mellett való fegyveres ki-kelésre, mind a' kereskedésre nézve kötött Frigynek, mind a' két részről lett megerösséttetése, Jún. 8-dikánn inneplödött Médiolánumban, 's egyéb részeibenn is a' Cisalpina Respublikának. Az nap tartott *Trouve* Fr. Követ is bé-köszöntö audientziát a' Mediolánumi Direktóriumnál. *Brune* Vezér is egy vólt a' *Trouve* kiséröi közzül, midön nagy pompával és ágyúk' dürrogása alatt vitetett a' Nemzeti palotába.. A' Külsö dolgokra ügyelö Minister Birago Polgár mutatta bé Trouve Követet a' Direktoroknak, kikhez egy rövid Beszédet mondott. Annakutánna Trouve Követ is mondott egy Orátziót, melyre Costabili Polgár felelt, mint a' Direktóriumnak akkori Elölülöje. Ezenn czeremónia utánn nagy ebédet adott a' Külsö dolgokra ügyelö Minister a' Direktoroknak, Ministereknek, és a' külföldi Követeknek. Estvére, szabad bál vólt a' Teátrombann. — A' közönséges Kafzfzára ügyelö Minister Ricci Polgár le tette hívatalját, 's helyébe Adelasio Polgár tétetödött. — A' Helvetziai Respublikához Cisalpinus Követté rendeltetett Sopransi Polgár. — Hogy se-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.436

gíthessen a' Direktórium valamennyire a' közönséges Kaſzſzának ügyefogyott állapotjánn: minduntalan több több Klastromokat foglaltat el az azokhoz tartozó jóſzágokkal egyetemben.

Livornóból Jún. 15-dikénn: — „Ebben a' ſzempillantásban érkezik az idevaló Kikötőhelybe Hajós-Kapitány Martinovich, jövén Ciprus Szigete felől. Azt beſzélli, hogy 18 Ánglus hadi hajót látott Szárdinia 's Korſzika Szigeteknek Napkelet felé eső vídékein. Egy Svéd Hajós-Kapitány pedig azt állítja, hogy más 15 Ánglus hadi-hajót látott a' Tuloni Frantzia Kikötőhely' tájánn. Könnyen megtörténhetett tehát, hogy az Ánglusok bé-érték Bonaparte' Hajósseregét.

Költemények.

Bonapartéról azt hirlelte a' Bourdeauxi (Burdegalai) Újság, hogy Gibráltárt el vette légyen Az az Ánglusoktól fortéllyal, melly abból állott, hogy az embereinek egy réſzét Ánglus ruhába öltöztette Bonaparte, és ezen Felekezet tettette, mintha a' más réſztől, a' melly frantzia ruhában maradott, meg-verettetvén, kéntelen lett vólna Gibráltárnál keresni magának menedék helyet. A' Gibráltári Őrizet, valósággal Ánglusoknak vélvénn az Ánglus öltözetű Frantziákat, bé-botsátotta őket a' Kikötőhelybe: kik mihelyest helyre verekedtek:

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.436

azonnal le-öldösték az említett Őrizetet. Ez a' hír, nem egyéb vólt költeménynél.

Nagy Britanniai és Nagy-Britanniát illető Tudósítások.

Amaz Irrlandiai Fő-Pártos Lord Fitzgeráld, kinek el fogattatását meg-írtuk, meg-hólt az árestomábann, Jún. 4 dikénn, éjfélutánni két órakor.

A' halálra fzententziáztatott pártos Irrlandus O' Coigley, Jún. 3 dikánn akafztatott fel, 's minekutánna függött vólna 12 minutákig: akkor el vágattatott a' feje, 's fel-mutattatott illy jelentéssel: Ez, egygy Hazaárúlónak a' feje.

Ostendától nem mefzfze fekvő Blankenbergi partjait a' Fr. Respublikának, Jún. 14-dikén, reggeltől fogva délelőtti 11 óráig ágyúzták az Anglusok: a' Texeli Hollandus Kikötőhelyet pedig egéfzfzenn körül vették.

Német Birodalmi Tudósítás.

Rastadtbann az új Fr. Követ Debry, Társával Bonnierrel egygyütt felelt már Jún. 22-dikénn a' Német Deputátziónak, mely felelet következendő 4 Tzikkelyekbenn mérsékli a' Fr. Követségnek előbbi kívánságát, úgymint: 1.) A' Kéhli vidékenn nem fog a' Fr. Respublika, se' Várost, se' valamely reguláris Várat építtetni, hanem csak a' Híd-sántzát az annak óltalmazására

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.436

szükséges Redutokkal egygyütt akarja megtartani. 2.) Hüningennel nem kívan semmi földet magának; hanem tsak egy commerciális (kereskedés folytatásra szükseges) hídnak fel-állíttatását akarja. 3.) Az olyan Német Nemeseknek, kiknek semmiféle voksok nints a' Német-Birodalom' gyülésében, vilszsza adja a' Rajna' bal-meljeki birtokaikat, azon nap, melyen a' Bekességkötés egeszsz tökélletességre fog menni. 4.) A' Rajna' jobb-melyekenn lakó Egyházi Személlyeknek Rajna bal-melljeki birtokaik, a' Fr. Respublikáei leszsznek,

Magyar-Orszság.

Örökös jószságúl nyerték a' Királyi Felségtől:

Temes Vármegyébenn fekvő Germann, és Kisszsám Helységeket Kernetza nevű puszstával egygyütt, Királyi Tanatsos, és a' F. Magyar Kanczellárianál Szekretárius T. Gaszner József Úr.

Bátz Vármegyenek Patsér nevű Helységét, tizenkét részekben: Bátz Vármegyei Vitzeispán T. Odry András Úr; és következendő E. Tiszstviselői azon N. Vármegyének, úgymint: Kaszonyi Ferentz, és Sándor; Mészáros János; Adámovits Antal; Pótskay Sándor; Polyák József és Pótskay 'Sigmond; Polyák Antal; Szalay Péter, és Voinits Antal; Horváth Mihály, és Matyasovszky János; Császar Márton

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár
Jelzet: 728.436

és Ferdinánd; Szuchich János és József — Urak. Továbbá

Beregh Vármegyébenn az Illósvai, Illonczai, és Lóczai Camerális réfzeket, Beregh Vármegyei Vice-Ispány T. Vásárosi Naményi Lónyay László Kir. Tanátsos Úr.

Erdély Országh.

Szebenből Jún. 6-dikánn: — „Erdély déli részének igen sok vidékjeibenn Pünkösd elsö napjától fogva, fzinte 8 napokig tartott az essözés, melly által ki áradvánn a' folyó-vizek, el sepretek sok nagyobb és kissebb többnyire drága hídakat: mely kár annyival érezhetöbb, mivel nálunk is fzemlátomást fzükebb kezd lenni a' fa, azért: mert már fzokássá vált, tsak vagdalni le az élöfákat, 's nem gondolkodni jövendöröl, ha fognak e' ismét úji élöfök nevekedni, vagy nem? A' Nagy Küküllö mellyékiek, telyes reménységgel valának, hogy sok törökbúzát (kukoritzát) takaríthatnak bé az idénn: de már most sírva néznek termö-földjeikre, nem látván egyebet azokonn iszapnál. Az Északi részenn is tett a' mint hallyuk imitt amott károkat a' nagy essözés."

„Bort eleget reménylünk, ugyan azért nagyon is várjuk a' Katonaságot, hogy segíttsen bennünket annak meg-ivásában.

A' fa' fzűke miatt drágák kezdének lenni a' hordók. "

„ Valami 4 eſztendőktől fogva feles ſzámú ſzép Helységek égtek el Erdélybenn. "

Béts.

A' Királyi Tábla mellett eddig Pesten Prokátorságot folytatott Rosemann István Urat, méltoztatott Fels. Urunk a' F. Magyar Cancellária mellé Udvari Ágenssé nevezni. Ezen E. Hazánkfia, az Auſztriai törvénykezéshez is, nem kevesebb tökélletességgel ért mint a' Magyarhoz.

A' Hadi Kantzellária' épűlete' Udvarába öſzſze-gyűlekeztek minden itt lévő Generálisok a' múltt Péntekenn délelőtt, a' hol más Nézőknek is jelenlétébenn előmutatták magokat a' Katonai rendből, mind főbb és alsóbb Tiſztek, mind Közemberek is az újj öltözetbenn. A' Tiſztek viselik ìz már azólta mind az útſzákonn, mind a' Práter nevű múlató erdőbenn ſzéltire az újj Formaruhát. A' kalap helyett, régi módi sisakot viselnek, a' melly igen jól áll. A' kardot a' vállokról le-függve hordják pantalléronn a' Tiſztek, a' Fő'strázsamesterekenn alól lévők, fekete börből kéſzűltt pantalléron, a' Májorok pedig a' rajtok felűl lévő Tiſztekkel egygyütt, ezüstösön, vagy aranyossonn, már a' ſzerént, a' mint vagy fejér, vagy sárga gombjok vagyon

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.436

a' Reg. jeknek. A' gombokra a' Regement száma vagyon fel-jegyezve, valamint a' sisakra is. Az újj öltözetből könnyü meg esmérni a' Tiszteknek különbkülönbféle rangjokat is, mert a' Zászlótartóknak a' Májorokig, fekete selyemből vagyon úgy nevezett Epolétjek (vállravaló ékességjek) annyi arany tsillagokkal, a' mint vagyon a' rangjok, t. i. a' Zászlótartónak egy, az Alhadnagynak kettő; a' Főhadnagynak 3 's a' t. A' Májoroknak 's a' felsőbb Tiszteknek, aranyból vagyon az Epolétjek, ismét annyi számú tsillagokkal, a' mint vagyon a' rangjok.

Elegyes Tudósítások.

Velentzéből Jún. 16-dikánn: — „A' Velentzei Respublikának a' Ts. K. Katonaság által el foglalt részeibenn közönségessé tétetődött hogy a' Bankó-tzédulákat, szintúgy, mint a' kész-pénzt el vegyék, 's fel-váltsák a' Lakosok."

A' Spanyol Udvárhoz rendeltetett új Fr. Követ Guillemardet Polgár, Jún. 10-dikénn indúlt meg Pári'sból Mádrit felé.

Egy Szeretsen is ül most Tag fővel a' Fr. Törvényhozó gyülés' Iffjabbik Tanáttsában, kinek neve: *Mentor*, 's származása, S. Domingó Szigetéből vagyon.

Passman Oglu

ellen, öszsze-esküdtek vala az Emberei közzül némellyek, benn Vidin Várában

olly tzéllal, hogy elevenenn adják által Őket a' Török Tsáfzári Vezérnek: de jókor meg-tudvánn Passman, az ellenè erányzott fzándékot, el fogatott 18 Őfzfzeesküdteket, 's közönségessenn végeztette ki őket, kik között fők vóltak: Ramo Bairakdar; és Hagi Peschir Mustapha.

A' Pesti Universitásbann Közönséges Tanítói hívatalt viselő Nemes Schraud Ferentz Orvos-Doktor, minemű fzerentsés foganattal fordította légyen egéfzfz buzgóságát és fundamentomos tudománnyát a' pestises nyavalyának elébb Szeremből (Szirmiumból) annakutánna pedig Napkeleti-Gallícziából való ki-írtására: még mindnyájunknak friss emlékezetünkben vagyon. Ezenn E. Hazafit, minekutánna Magyar Nemességgel méltóztatott vólna F. Urunk meg-jutalmaztatni: nevezte most, Fő Pestis-Orvossá is illendő fizetéssel, mely hívatalához képest, köteles leíszíz Schraud Profeíszíor ezentúl, a' F. Auíztriai Ház' Birodalmának akármely réfzébenn, a' hol pestis találná magát ki-ütni, meg jelenni, és a' mételyes nyavalyának meg-fzüntetésébenn esmeretes hív és sikeres fzolgálatját meg-újjítani; valamint Tanítvánnyait is a' pestisről és annak ki-írtásáról való közhafznú tudománybann erányossann útasítani.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.436